

Hoe 'Afghanistan' van De Groenen een doodgewone partij maakte

Achtergrond - 12 januari 2002

(1 december 2001) De Groenen zouden zichzelf op de partijdag in Rostock alsnog de das omdoen, voorspelden de politieke commentatoren eensgezind. Ook bij de SPD zagen ze de bui al hangen.

Bondskanselier Schröder en minister van Buitenlandse Zaken Fischer (De Groenen) hadden de kleine coalitiegenoot vorige week weliswaar over de streep getrokken in het debat over Afghanistan, maar dat ging met hangen en wurgen. Voor iedereen was het zichtbaar dat de Groene fractie alleen had ingestemd met het sturen van Duitse troepen omdat de kanselier het voortbestaan van de coalitie eraan had verbonden. De pacifistische partijbasis was en bleef tegen deelname aan de oorlog, viel overal te beluisteren, en dus was er grote kans dat 'Rostock' tot de val van de regering zou leiden.

De voorspellers kregen allemaal ongelijk. De Groenen pleegden niet collectief zelfmoord, zoals werd gedacht en door velen hoogstwaarschijnlijk ook gehoopt. Maar liefst driekwart van de afgevaardigden gaf ruimhartige goedkeuring aan het regeringsvoorstel om een actieve rol te spelen in de 'strijd tegen het terrorisme'. Op een handjevol leden na dat overstapte naar de PDS die zich tegen de oorlog heeft verklaard, verruilden De Groenen dit weekeinde hun pacifistische veren voor *Realpolitik*, een pragmatische koers. De partij van de oude vredesbeweging is daarmee een partij als alle andere in de Bondsdag geworden. Hoe konden de politieke analisten zich zo vergissen?

Sonderweg

De afgelopen twee weken hamerde vice-kanselier en politiek leider van De Groenen, Joschka Fischer, er bij zijn achterban steeds op dat Duitsland geen alternatief had dan de Verenigde Staten te steunen. Het land moest bewijzen *bündnisfähig* te zijn; een betrouwbare NAVO-partner in het hart van Europa die zijn verantwoordelijkheid niet uit de weg gaat. Als De Groenen hun steun aan de bondskanselier weigeren, heeft dit als consequentie dat Duitsland zichzelf buitenspel zet in de internationale politiek, zo herhaalde hij telkens. Het vooruitzicht van zo'n historisch beladen *Sonderweg*, heeft zijn uitwerking niet gemist.

Daarnaast vond Fischer, en met hem de overgrote meerderheid van de Bondsdagfractie, het doel van de militaire missie gerechtvaardigd. Zolang Bin Laden en zijn terroristische netwerk kunnen opereren, lopen de open, westerse samenlevingen gevaar. Uit eigenbelang is het daarom nodig om het Taliban-regime dat deze terroristen beschermt, en de eigen bevolking onderdrukt, omver te werpen. De voorstanders van de troepenmacht benadrukten daarbij ook voortdurend dat verhoudingsgewijs maar zeer weinig soldaten uitgerust werden om te vechten (honderd van de 3900). Het merendeel krijgt een humanitaire taak: de miljoenen Afghanen op de vlucht te helpen. Kortom: wie in het centrum van de macht wil zitten, moet ook in staat zijn om moeilijke beslissingen te nemen over oorlog en vrede. Het is kiezen of delen. Fischer maakte ook meteen duidelijk dat hij géén keus zag: als de partij hem niet steunde, moest zij zonder hem verder.

Groen beleid

Voor driekwart van de afgevaardigden in Rostock die hebben gewikt, is de weegschaal, net als die van de politieke leider, overduidelijk doorgeslagen naar de macht. Vreemd is dat niet omdat De Groenen voor het eerst in hun bestaan, sinds het begin van de jaren tachtig, daadwerkelijk beleid tot stand brengen op landelijk niveau. Op kabinetsposten die voor de partij hoge prioriteit hebben zit een 'groene' minister: Renate Künast op landbouw en Jürgen Trittin op milieu en energiezaken. Beide hebben in deze regering veel wensen op hun verlanglijstje kunnen realiseren. Zo kreeg Künast alle ruimte voor een hervorming van de Duitse landbouw na de BSE-affaire. Trittin slaagde erin om het einde van het gebruik van atoomenergie, een hoofdzaak voor de milieupartij, vast te leggen. Bovendien kreeg Duitsland de *Skosteuer*, een nieuwe belasting voor automobilisten en stroomverbruikers. De vervuiler draait voortaan zelf op voor de rekening.

Als een groot succes beschouwen De Groenen ook het nieuwe wetsvoorstel voor migratie (*Zuwanderungsgesetz*) dat tot stand is gebracht met regeringspartner SPD. Daarin is opgenomen dat ook vervolging op grond van geslacht en niet-staatsgebonden vervolging in de toekomst redenen zijn om de vluchteling op te nemen. Bovendien schenkt de wet meer aandacht voor inburgering van nieuwe asielzoekers en erkent Duitsland immigratieland te zijn, dat in bepaalde sectoren economische vluchtelingen nodig heeft.

Een *Nein* tegen de troepenmacht voor Afghanistan zou al die resultaten in een klap van tafel hebben geveegd. Maar niet alleen op korte termijn raakt de kleine coalitiepartner zijn invloed kwijt. Als regeren vooruit kijken is, dan weet de partij van Fischer dat ze zichzelf opnieuw jarenlang tot de oppositiebankjes zou hebben veroordeeld als ze zich niet vierkant achter Schröder stelt. Die prijs bleek te hoog

voor principes. In de stad aan de Oostzee heeft de partij daarom een streep gezet onder het activistische verleden en gekozen voor de voortzetting van de coalitie. Bij de Bondsdagverkiezingen op 22 september volgend jaar zullen de 'groene kiezers' beslissen of ze de weg van hun partij willen steunen.

Suzanne Barbier is freelance journaliste.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/2478/hoe-afghanistan-van-de-groenen-een-doodgewone-partij-maakte>